

Звіт
про результати моніторингового дослідження якості
освітнього простору Наварійського ліцею
Пустомитівської міської ради

Укладачі:

заступник директора з виховної роботи:

Гамар Лариса Дмитрівна

педагог організатор:

Курилас Мирослава Степанівна

вчителі інформатики:

Степанюк Наталія Тарасівна

Кондратович Орест Зіновійович

Зміст

Вступ.....	ст. 3
Розділ I. Стислий опис методики дослідження.....	ст. 8
Розділ II. Аналіз результатів дослідження.....	ст. 12
Висновки	ст. 42
Рекомендації.....	ст. 43

ВСТУП

Освітній простір – це соціально-культурні норми та взаємовідносини, в які залучена дитина, встановлені й дотримувані виховниками правила поведінки, від яких значною мірою залежить розвиток дитини як особистості. Саме від правил, за якими живе школа, від взаємовідносин, що складаються між учасниками навчально-виховного процесу, залежить якість виховного простору школи. Щоб забезпечити якісне виховання учнів відповідно до регіонального стандарту («Стратегія розвитку освіти Львівщини в 2021 – 2027 роках»), виховний простір школи має бути:

- ✓ **безпечним:** гарантуються комфортне перебування у приміщеннях школи (*чисто, тепло, смачно, гарно*), психологічний клімат (*радість, прийняття іншими, відчуття позитивної перспективи, відсутність булінгу, невтручання в особисте життя тощо*), педагогічний захист і підтримка дітей у розв’язанні їхніх життєвих проблем;
- ✓ **сповненим довіри:** панують моральні норми, статева, релігійна і соціальна рівність (*відсутні прояви дискримінації, знуцань, зневажливого ставлення до іновірців, іноземців (з позиції більшості), незможних, осіб з інвалідністю тощо*), справедливість (*зокрема в оцінюванні*), толерантність (*чи вислухають, дозволять дискутувати, не засміють, не зневажають через помилку*), існує взаєморозуміння та співпраця вихованців і виховників у розв’язанні суспільно значущих і особистих життєвих проблем;

✓ **демократичним:** гарантоване право участі (*педагогів, учнів, батьків*) у житті освітньої спільноти, не обмежується свобода висловлювання (*чи дають слово, чи не зацитькують, чи не карають за критичні вислови*); є можливості висловити власну думку щодо справ, які впливають на особисте та шкільне життя (*збори, громадське обговорення документів, сайт, блог, шкільна газета, радіо, телебачення*); дієво працюють органи громадського врядування (*педрада, учнівське самоврядування, батьківський комітет*), діти визнаються повноправними носіями прав і обов'язків, що відповідають їхньому віку, батьки – рівноправними учасниками освітнього процесу, педагоги рахуються з думкою учнів і батьків, представники учнів і батьків беруть активну участь (*виступають, пропонують*) у педрадах (*з правом дорадчого голосу*), нарадах при директорі (*якщо порядок денний зачіпає їх інтереси*), щорічних зборах колективу школи тощо;

✓ **патріотичним (орієнтованим на формування ідентичності політичного українця):** спілкування у закладі виключно українською мовою (*окрім уроків та заходів, де передбачене іншомовне спілкування*), поважне ставлення до державних символів України (*поведінка під час виконання гімну, процедури з прапором, використання герба*), вшанування героїв (*історичних, талановитих, успішних, моральних авторитетів*) України, рідного краю, школи (*місця пам'яті, заходи*), турботливе ставлення до культури і природи (*акти вандалізму (відсутність/заходи протидії), знущання над тваринами (відсутність/заходи протидії), культуро- і природоохоронна діяльність*), забезпечуються можливості пізнати героїчні сторінки історії України, оглянути пам'ятки культури та природи (*дослідження, експедиції, екскурсії, подорожі тощо*), виявити повагу до Бога і до Людини (*можливості відзначити релігійні та*

державні свята, розважитись), набути досвіду громадянської поведінки (*волонтерство*);

✓ **культуротворчим (розвивальним, мотивуючим до навчання):**

використовуються активні та інтерактивні методи навчання (як часто і наскільки вдало практикують роботу в парі, групі, командою; організують дискусії, дебати, пишуть творчі роботи); працюють бібліотека (як часто користуються послугами, чи задовольняє запити, чи можна попрацювати в Інтернеті), наукові гуртки, спортивні секції, мистецькі студії (чи знають, які є, чи відвідують, якою мірою задовольняє пізнавальні та/або розвиткові інтереси); проводяться змагання, турніри, олімпіади, конференції тощо (чи проводяться, чи беруть участь, чи задоволені організацією); забезпечується розвиток творчого потенціалу всіх суб'єктів виховного процесу (чи задовольняє школа пізнавальний і розвивальний інтерес; чи долучені батьки до роботи гуртків, секцій, проведення екскурсій, подорожей, експедицій, організації турнірів, олімпіад тощо; чи зацікавлені учителі в організації експедицій, екскурсій, подорожей, проведенні дебатів, змагань тощо);

✓ **відкритим (інклюзивним):** є умови для навчання дітей з інвалідністю,

пересування шкільними приміщеннями дорослих з інвалідністю (пандуси, туалети, коридори, парти; яке ставлення до учнів з інвалідністю (інших учнів, вчителів, батьків)); зі школою співпрацюють сім'ї, органи влади та самоврядування, громадськість (як часто батьки, лідери громади, громадські активісти відвідують школу; наскільки активні як учасники виховних справ; які форми роботи з батьками практикують учителі; як педколектив, дирекція реагує на ініціативи батьків, громадських активістів); є

школи/громади – партнери (у яких формах партнерство, як комунікують учні, чи комунікують батьки).

Мета дослідження - дослідження якості освітнього середовища ЗЗСО на придатність для виховання .

Завдання дослідження якості освітнього середовища у загальноосвітніх навчальних закладах Львівщини:

- оцінити відповідність освітнього середовища ЗЗСО характеристикам, визначеним Стратегією розвитку освіти Львівщини до 2027 року, а саме: безпечне, сповнене довіри, демократичне, патріотичне, культуротворче (розвивальне, яке мотивує пізнавальну діяльність), відкрите (інклюзивне);
- описати коло потреб закладів, де відбувається е-анкетування, та окреслення напрямів їх співпраці з іншими соціальними інституціями у справі виховання;
- стимулювати зростання фахової компетентності педагогічних працівників як вихователів;
- отримати неупереджену інформацію про можливості освітнього простору ЗЗСО області забезпечити дієве виховання учнів;
- визначити перспективних й актуальних напрямів регіональної освітньої політики у сфері виховання.

Подані у цьому звіті результати дослідження призначені для

- *відділу освіти ТГ*: на основі об'єктивної оцінки стану освітнього простору загальноосвітнього навчального закладу визначити ефективність прийнятих в галузі виховання управлінських рішень ;

- *методичної служби ТГ*: на підставі об'єктивних висновків про якість освітнього простору навчального закладу оцінити ефективність науково-методичного супроводу процесу навчання та виховання у Наварійському ліцеї;
- *шкільної спільноти*: завдяки проведеному дослідженню оцінити якість проведених виховних заходів як інструмента забезпечення корисних для виховання взаємовідносин між різними категоріями учасників навчально-виховного процесу.

Моніторинг освітнього простору дозволить визначити якість та ефективність організації виховання в навчальному закладі. За підсумками цього й наступних досліджень можна буде оцінювати освітній простір закладу освіти та ухвалювати відповідні організаційні та кадрові рішення.

Розділ I. Стислий опис методики дослідження

Дослідження якості освітнього середовища, як виховного простору проводилося в Наварійському ліцеї 2 квітня 2025 року на виконання листа Департаменту освіти і науки Львівської обласної держадміністрації №02-01/01/42 від 07.02.2024 року щодо е-анкетування в закладах загальної середньої освіти.

Дослідженням було охоплено 43 учителі, 49 учнів 4-их класів, 47 учнів 8-их та 32 учнів 10-их класів, 55 батьків учнів. Серед респондентів переважають учні, які добре навчаються.

Дане дослідження дозволяє дати відповіді на такі ключові запитання:

- 1. У якій мірі освітнє середовище ЗЗСО убезпечує учасників освітнього процесу від заподіяння фізичної, майнової та/або моральної шкоди (*безпечний виховний простір*)?**
- 2. У якій мірі педагоги, батьки та учні співпрацюють і довіряють одне одному (*виховний простір, сповнений довіри*)?**
- 3. Чи відповідають взаємовідносини між учасниками освітнього процесу принципам демократії та вимогам чинного освітнього законодавства до управління ЗЗСО (*демократичний виховний простір*)?**
- 4. У якій мірі учні ЗЗСО залучені до виховної (позакласної роботи) та громадської діяльності: волонтерства, членства у формальних і неформальних дитячих об'єднаннях тощо (*виховний простір патріотичний та культуротворчий*)?**
- 5. Наскільки спільноти ЗЗСО відкриті для партнерства (*відкритий виховний простір*)?**

Для конкретизації ключових запитань використовувались такі **критерії оцінювання освітнього середовища як виховного простору:**

1. Відповідність організації освітнього середовища ЗЗСО вимогам безпеки (*безпечний*).
2. Актуальність визначених педагогами завдань освітньої програми та ефективність реалізації цих завдань (*патріотичний, культуротворчий*).
3. Корисність (потрібність) запланованих і проведених шкільних виховних справ (проектів) для учнів (*патріотичний, культуротворчий*).
4. Відповідність управління ЗЗСО та стилю спілкування працівників школи з учнями і батьками демократичним принципам (*сповнений довіри, демократичний*).
5. Можливості участі учнів, батьків та громадськості, місцевих громадських об'єднань у плануванні й проведенні виховних справ (проектів) (*сповнений довіри, відкритий*).

Для його проведення застосовувались такі методи:

- Анкетування учнів 4-х, 8-х, 10-х класів, батьків цих учнів та педагогічних працівників школи.

У процесі дослідження було використано такий інструментарій:

- Анкети для учнів 4-х, 8-х, 10-х класів, батьків, педагогічних працівників.

Проводилось дослідження за такою процедурою:

Для проведення дослідження у школі був розроблений графік його проведення. Виконавцями дослідження були: *Лариса Гамар*, заступник директора з виховної роботи, *Мирослава Курилас*, педагог-організатор, *Орест Кондратович*, вчитель інформатики.

Анкетування учнів 4-х, 8-х та 10-х класів відбувалося за графіком під керівництвом інструктора *Людмила Паук*. Попередньо вчитель інформатики

продемонстрував дітям відео та провів з ними бесіду про призначення та особливості анкетування, щоб унеможливити та звести до мінімуму стрес учнів – учасників опитування.

Інструкторка пояснила учням, з якою метою проводиться дослідження та як варто заповнювати анкету. Вона підкреслила, що анкетування анонімне й обрані учнями відповіді не будуть доведені до відома вчителів та батьків.

Після вступного роз'яснення інструкторка повідомила вчителю інформатики і всім присутнім логін та пароль, що дозволяє учням увійти в програму й розпочати анкетування, записала їх на дошці (покликання, логін і пароль школа отримала о 7.00 ще перед початком анкетування, щоб розіслати батькам). Діти виконували анкету впродовж 45 хв. Завершивши анкетування, учень/учениця чекали на решту своїх однокласників у тому самому приміщенні.

Анкетування педагогічних працівників відбулося на призначеній нараді (після уроків) під керівництвом інструктора та за участі директора школи. Учасниками опитування були учителі-предметники, що навчають у 4-их, 8-их, та 10-их класах.

Перед початком опитування було роз'яснено вчителям мету та порядок дослідження. Інструктор наголосив, що анкетування анонімне й обрані педагогами відповіді не будуть доведені до відома дирекції. Також він звернув увагу педагогів на те, що доступ до результатів дослідження є у директора школи та керівників органів управління освітою територіальної громади й району, а результати дослідження мають бути оприлюднені у формі звіту про самооцінювання якості освітнього середовища як виховного простору. Інші ЗЗСО, які брали участь у цьому дослідженні, не матимуть доступу до результатів анкетування нашого закладу. Інструктор роз'яснив педагогам, як слід виконувати анкету. Після вступного роз'яснення інструкторка повідомила респондентам і написала на дошці логін та пароль навчального закладу. Вчителі виконували анкету 30-45 хв .

Анкетування батьків (опікунів) учнів 4-х, 8-х та 10-х класів відбулося у той самий день, що й анкетування учнів та педагогів. Батьки самі обирали час

для виконання анкети. Про проведення анкетування та його організацію класні керівники учнів 4-х, 8-х та 10-х класів повідомили батьків напередодні, поінформували, що анкетування анонімне й обрані респондентами відповіді не будуть доведені до відома вчителів і дирекції. Класні керівники також роз'яснили респондентам, як слід виконувати анкету, надіславши батькам відповідну інструкцію. Покликання, логін і пароль для входу в програму батьки (опікуни) учнів отримали зранку в день проведення анкетування у ЗЗСО. Доступ до анкет був для них відкритий до 24 год.

Інструкторка залишила ЗЗСО після того, як завершилося анкетування для учнів 4-х, 8-х, 10-х класів та педагогів.

Розділ II. Аналіз результатів дослідження

Ключове питання.

У якій мірі освітнє середовище ЗЗСО забезпечує учасників освітнього процесу від заподіяння фізичної, майнової та/або моральної шкоди?

Теза. У Наварійському ліцеї не повністю сформований безпечний виховний простір.

за результатами анкетування:

4 клас – 59,18%;

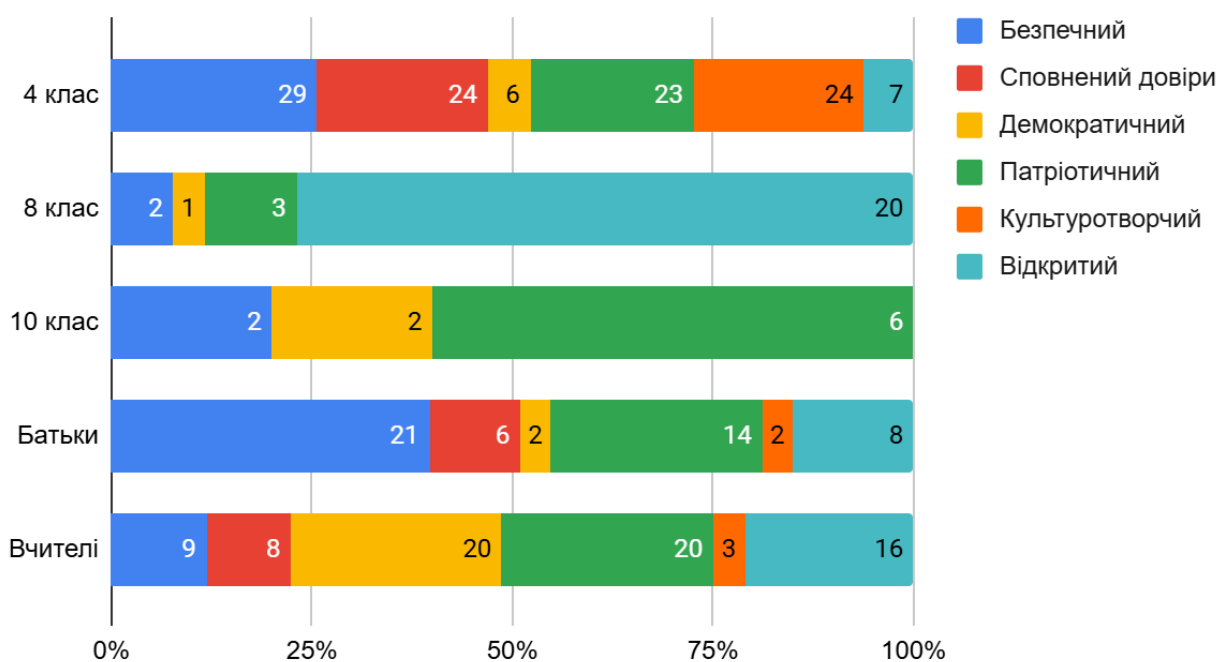
8 клас – 4,26%;

10 клас – 6,25%;

Педагогічні працівники – 20,93%;

Батьки – 38,18%.

Якість освітнього середовища

Учні 4-х класів (24,49%) зазначили, що відвідують школу, тому що їм подобається бачитися у школі з друзями. У цьому питанні їх підтримують учні 8-х та 10-х класів (відповідно 72,34% та 43,75%). Батьки учнів (65,45%) теж вважають, що їхні діти здебільшого охоче відвідують школу.

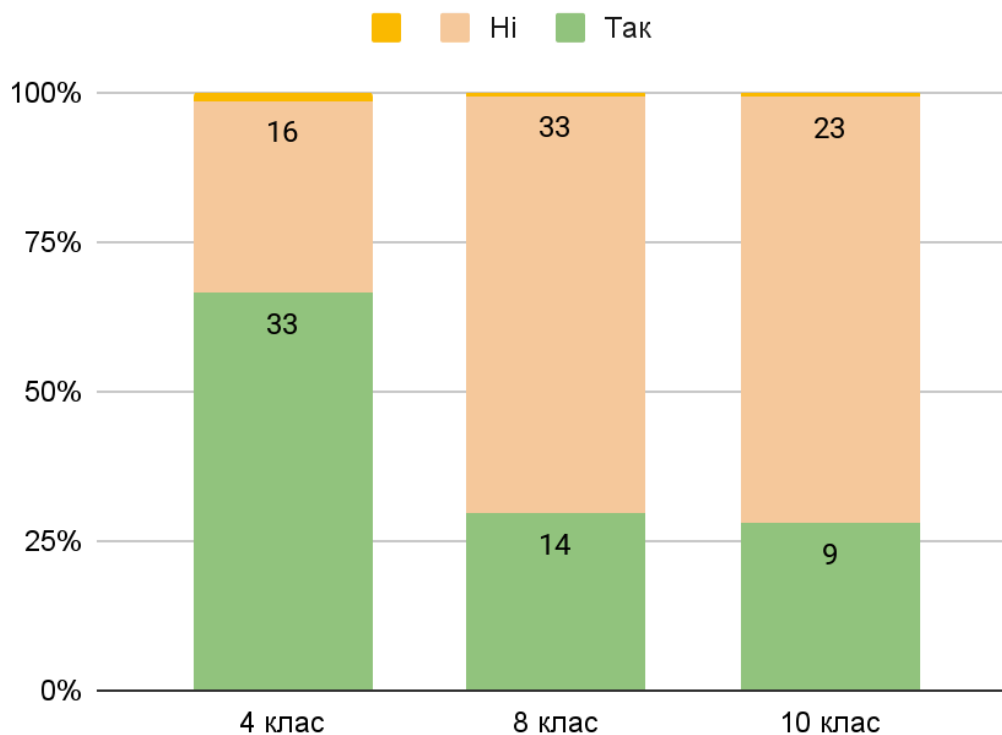
Значна частина учнів відвідує школу, бо їм подобається вчитися:

4 клас – 67,35%,

8 клас – 29,79%,

10 клас – 28,13%.

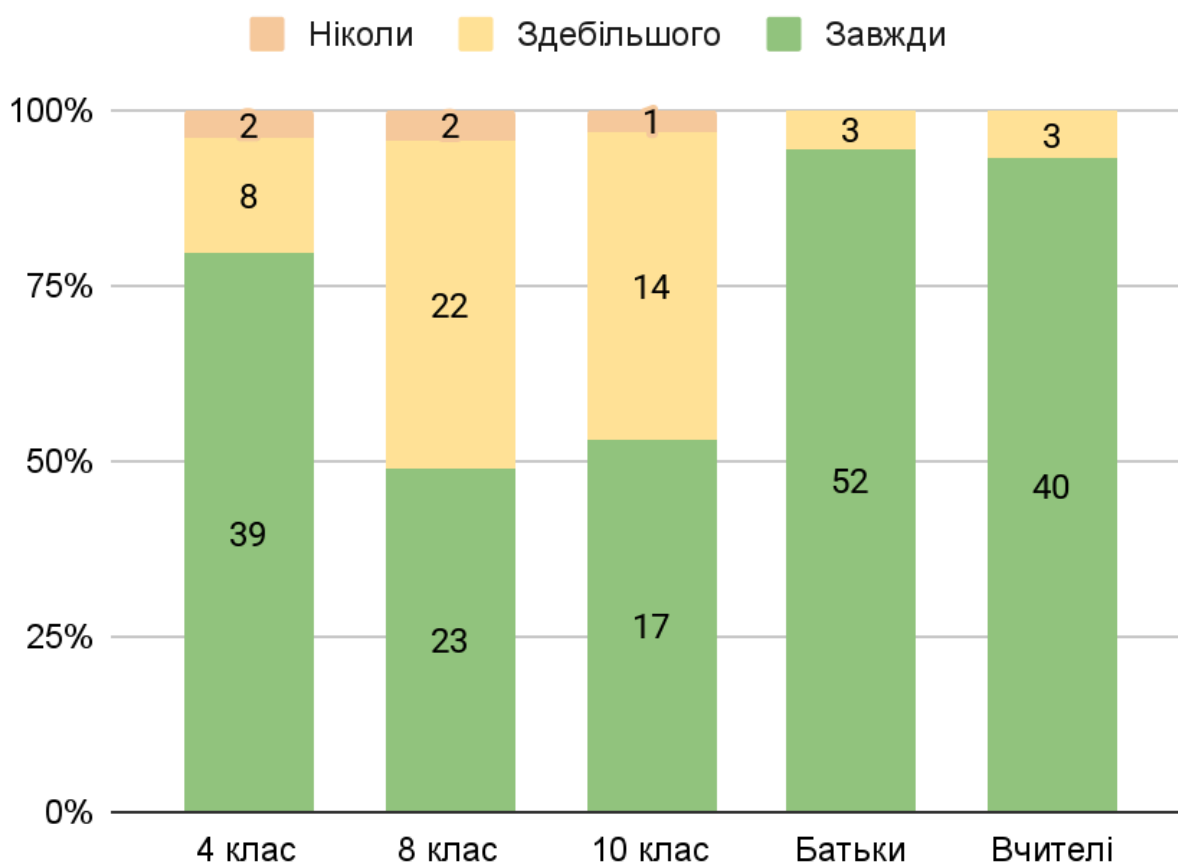
Чи подобається вчитися?

Більшість здобувачів освіти почуваються у приміщенні ліцею достатньо комфортно. Так, четвертокласники (77,55%) вважають, що повітря в класі завжди свіже. Стосовно теплового режиму, то учні 4 класів (79,59%), 8 класів (48,94%), 10 класів (53,13%) вважають, що у школі завжди тепло. Батьки (94,55%) та учителі (93,02) переконані, що повітряно – тепловий режим

дотримано більшою мірою. У класах дуже добре освітлення: так вважають 69,39% учнів, 97,67% учителів та 100% батьків. Переважна більшість батьків (70,91%) та учителів (72,07%) вважають, що прибирання шкільних приміщень на високому рівні. Учні (65,31%) думають, що у школі завжди чисто та прибрано. Класні приміщення «подобаються» 75,51% четвертокласників і «здебільшого подобаються» 18,37%.

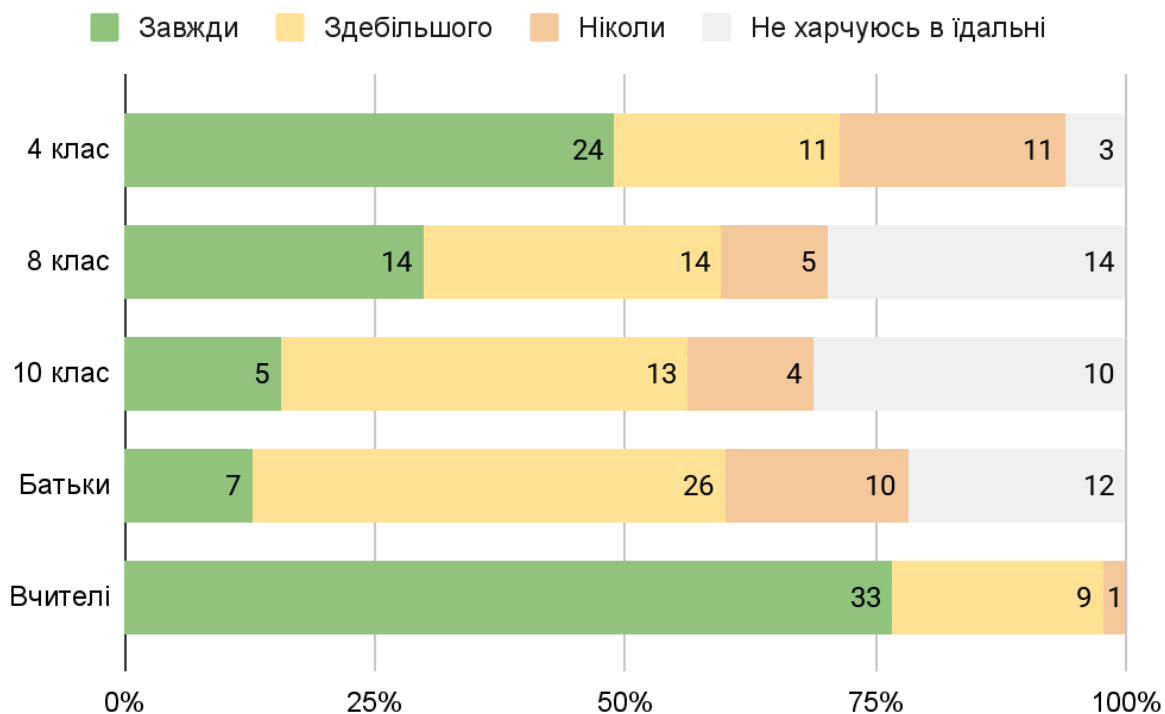
Чи було тепло у школі взимку?

Смачною їжу в їдальні вважають 48,98% четвертокласників, 29,79% учнів 8 класів та 15,63% - 10-х. Їжу готують на місці, також на постійній основі працює буфет. Організація харчування в закладі на досить хорошому рівні. Однак, не користується послугами їдальні 6,12% учнів 4 класів, 29,79% - 8 класів та 31,25% десятикласників. Це підтверджує 21,82% батьків здобувачів

освіти. Значна частина учителів вважають, що харчування повністю здорове (76,74%).

Чи смачно в їдальні?

У нашому навчальному закладі подекуди трапляються випадки булінгу. Однак, вони є нечастими. Так, респонденти у більшості **ніколи** не спостерігали це явище і не мають фактів знущання та цькування :

4 класи – 79,59%;

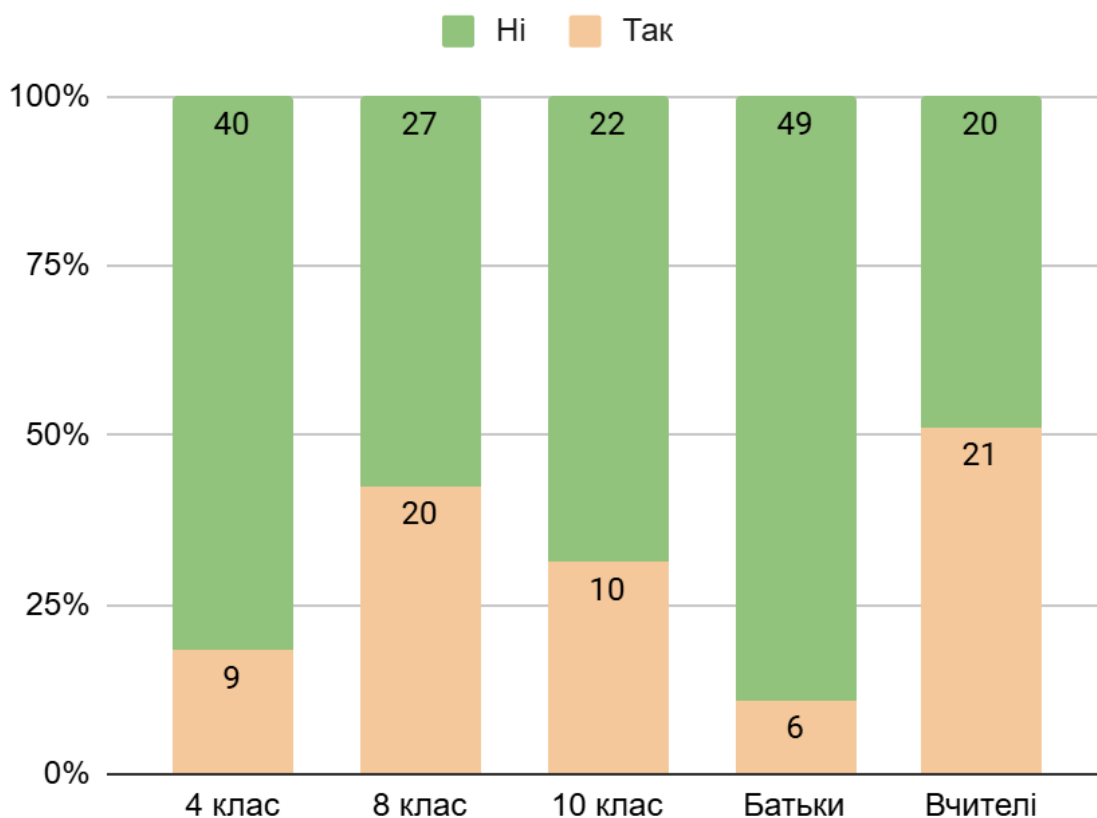
8 класи – 57,40%;

10 класи – 68,80%;

Батьки – 89,09%;

Учителі – 51,16%.

Чи трапляються випадки булінгу?

Також батьки учнів (81,82%) стверджують, що дитина протягом останнього року не скаржилась на те, що у школі над нею збиткуються.

Що стосується цифрової безпеки, то 79,07% учителів вважає, що всі заходи забезпечують безпечний доступ до Інтернету. Питання безпеки в Інтернеті розглядаються з учнями у різних форматах (95,35%). Більшість респондентів (79,07%) переконані, що батькам учнів надається інформація щодо безпечного користування мережею Інтернет. Батьки здобувачів освіти, в свою чергу, підтримують педагогів у тому, що їхні діти ознайомлені з правилами безпечного користування мережею Інтернет (96,36%). Більшість батьків (74,55%) стверджують, що в закладі освіти їх теж ознайомлювали з правилами безпечного користування мережею Інтернет.

Медичне обслуговування, на думку вчителів (97,67%) повністю відповідає вимогам.

У час війни в Україні надзвичайно важливого значення з точки зору безпечного виховного простору набуває зокрема фізична безпека здобувачів освіти. У відповіді на питання : «Чи обізнані учні з правилами поведінки в умовах надзвичайних ситуацій?» учителі та батьки були одностайними (100%).

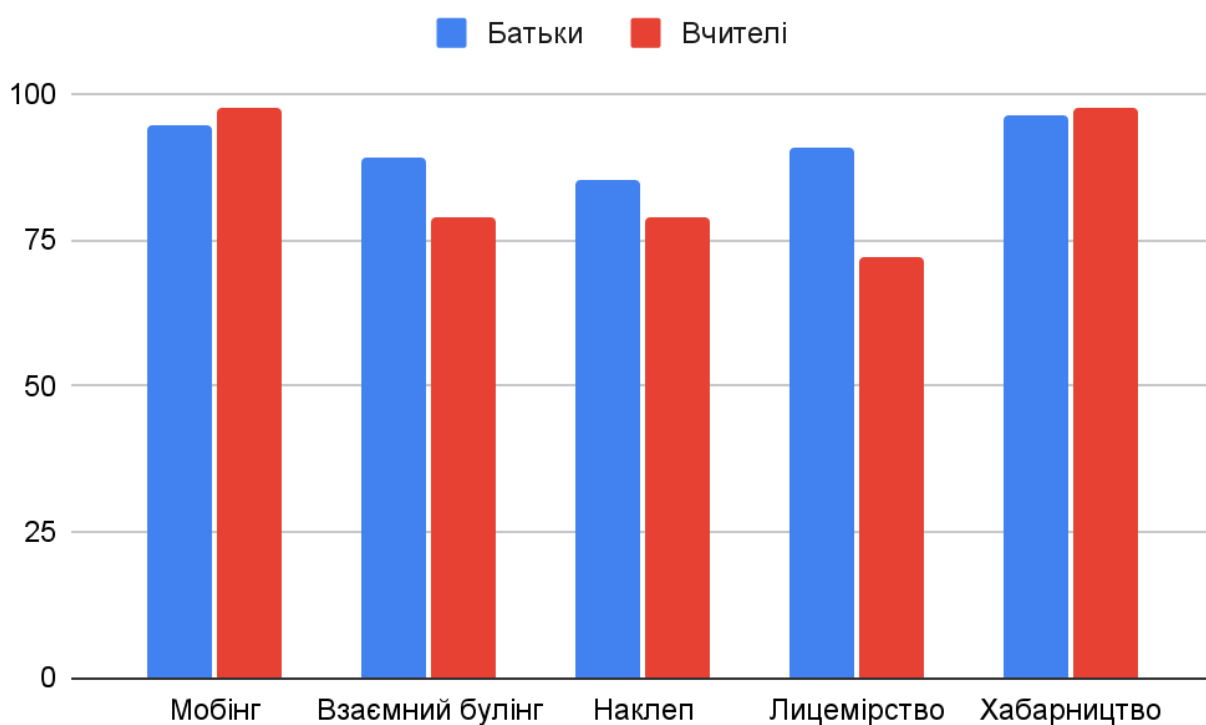
У питанні дотримання норм навчального навантаження на учнів більшість учителів (72,09%) вважає, що ці норми дотримані. Значна частина батьків(72,73%) стверджує, що їхня дитина робить уроки не більше двох годин.

Нижче наведено дані по певних антисоціальних явищах, які можуть бути присутні в освітньому середовищі, які теж негативно впливають на безпечність виховного простору (цифри подані у %).

НІКОЛ И не трапл ялось	<i>Курінн я</i>	<i>Вживанн я алкогол ю</i>	<i>Вживання наркотики в</i>	<i>Лихо- слів'я</i>	<i>Крадіж ки</i>	<i>Зрив и уроки в</i>	<i>Спису вання</i>
4 клас	79,59	91,84	87,76		69,39		63,27
8 клас	61,70	95,74	95,74				
10 клас	71,88	96,88	96,88				
Батьки	70,91	92,73	98,18	29,09	65,45	63,64	36,36
Учител і	67,44	100	100	20,93	55,81	55,81	13,95

Існує ще ряд важливих моментів , які впливають на учасників освітнього процесу (цифри подані у %), зокрема на педагогів та батьків, а саме:

Ніколи не траплялось	Батьки	Вчителі
Мобінг	94,55	97,67
Взаємний булінг	89,09	79,07
Наклеп	85,45	79,07
Лицемірство	90,91	72,09
Хабарництво	96,36	97,67

Не відчують у школі дискомфорту 23,40% учнів 8 класів та 59,38% учнів 10 класів. Нічим у школі не ризикують 43,75% десятикласників.

Отже, безпечний виховний простір у Наварійському ліцеї сформований не повністю, через те, що:

1. Інколи в окремих класах взимку може бути прохолодно.
2. Часом у класах може бути неприбрано.
3. Інколи трапляються факти булінгу, особливо у середній ланці.
4. Учні ліцею в окремих випадках можуть курити, лихословити, списувати.

Ключове питання

Наскільки педагоги, батьки та учні співпрацюють і довіряють одне одному?

Теза. У Наварійському ліцеї в цілому сформований сповнений довіри виховний простір.

Якість освітнього середовища сповненого довіри за результатами анкетування:

4 клас – 48,98%;

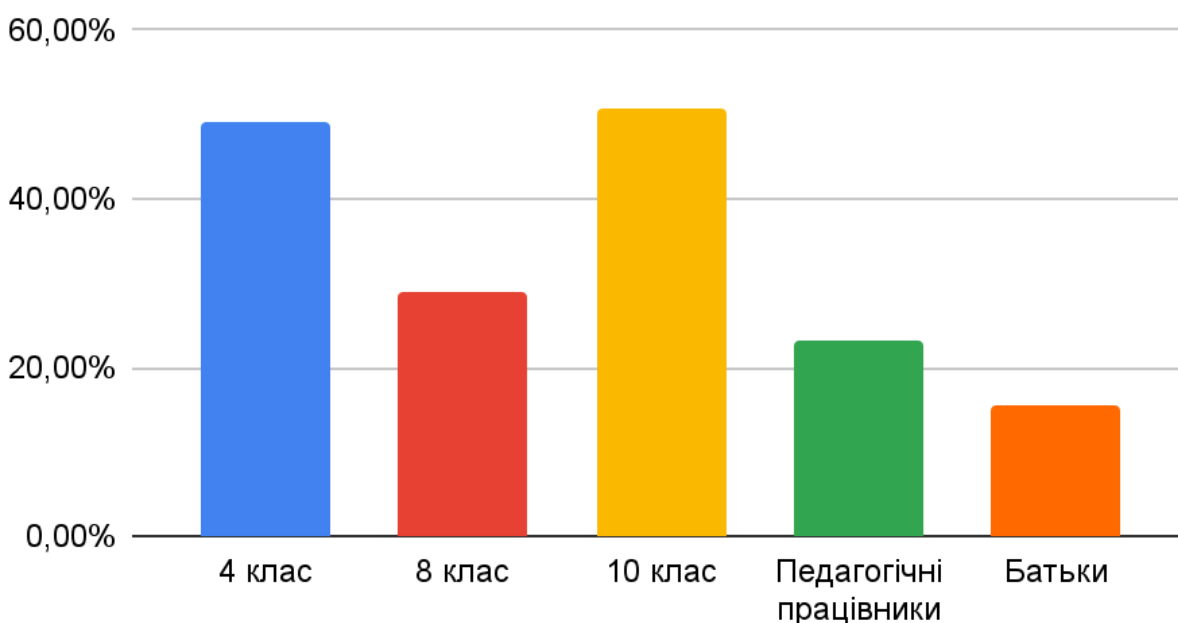
8 клас – 28,87%;

10 клас – 50,65%;

Педагогічні працівники – 23,20%;

Батьки – 15,5%.

Якість освітнього середовища сповненого довіри

Одним з критеріїв оцінки середовища сповненого довіри є реакція вчителя на помилки дітей під час освітнього процесу. Учні 4 класів(77,55%) вважають, що вчителі здебільшого спокійно реагують, самі допомагають виправити помилку. Разом з тим, 77,55% учнів не насміхається над тими, хто помилився. Восьмикласники (29,79%) та учні 10 класів (31,25%) переконані, що ніхто з присутніх у класі не акцентує увагу на помилках.

Четвертокласники (81,63%) вважають , що вчителі ставляться до них з повагою, нікого не ображають і не принижують, їм подобається, як учителі проводять уроки (91,84%),вони звертаються до них, якщо відчувають труднощі (75,51%), вчителі і самі пропонують допомогу, коли хтось не розуміє (79,59%). Звернутися за допомогою до вчителів з будь-якого питання може 89,80% четвертокласників. Учителі з ними приязні, доброзичливі (85,71%), підтримують, коли щось не вдається (79,59%).

Характер взаємовідносин між учасниками освітнього процесу, сприятливий психологічний клімат у педколективі відіграють важливу роль у створенні довірливих взаємин, впливають на якість виховного процесу. Психологічний клімат у закладі є визначальним чинником для створення комфортних умов

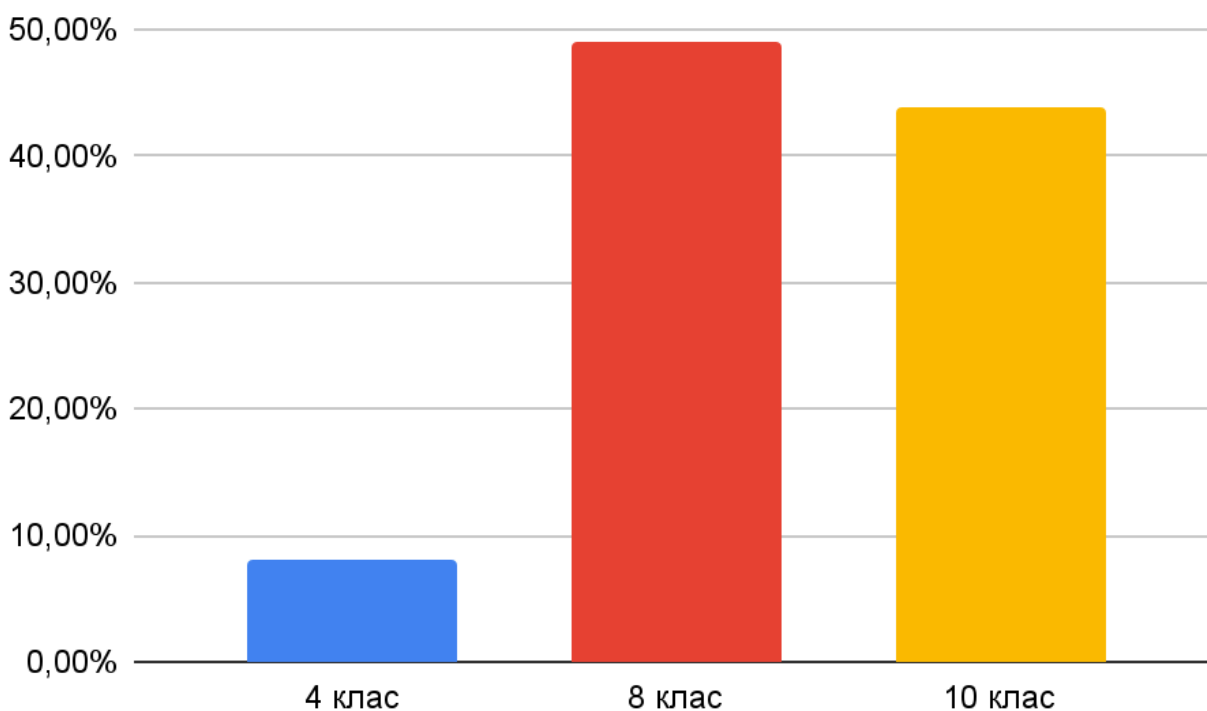
навчання і праці для здобувачів освіти та педагогічних працівників. Більшість учасників освітнього процесу задоволені загальним психологічним кліматом закладу освіти. Педагоги вважають, що характер міжособистісних відносин між працівниками школи (58,14%) , між працівниками та дирекцією (58,14%) товариські, довірливі. Характер міжособистісних відносин між учнями , яких навчають – товариські, довірливі (67,44%); між учнями і вчителями учнів, яких навчають - товариські, довірливі (62,79%). Характер міжособистісних відносин між педагогами та батьками - партнерські, найчастіше співпрацюють (55,81%); між дирекцією та батьками - партнерські, найчастіше співпрацюють (62,79%). Більшість учителів вважає, що здебільшого адміністрація запобігала конфліктам, бо відслідковує навчальний процес (51,16%). На думку батьків, педагоги та дирекція разом з батьками вирішують проблеми, довіряють один одному (54,55%). Повсякденні взаємини між однокласниками – товариські, довірливі (67,27%). Що стосується взаємовідносин між учнями та педагогами, то вони партнерські, засновані на співпраці (54,55%). Також, батьки вважають, що між педагогами та батьками однокласників дитини відносини партнерські, вони співпрацюють (65,45%), між дирекцією та батьками однокласників дитини теж партнерство і співпраця (65,45%). В добрих стосунках з однокласниками є 85,71% респондентів, також подружились з окремими учнями – 75,51%. (учні 4 класів).

За підтримкою та порадою учні найчастіше звертаються до класного керівника.

4 клас – 8,16%

8 клас – 48,94%

10 клас – 43,75%

На думку вчителів (39,53%) , до них часто звертаються учні з проханням про допомогу і вони завжди відповідають та дають пораду (86,05%). Також, восьмикласники (27,66%) думають, що їхні батьки довіряють більшості педагогів, а учні 10 класів (34,38%) вважають, що це залежить від ситуації. Разом з тим, батьки (54,55%) вважають, що між ними та педагогами склалися довірливі взаємини. Учителі (53,49%), в свою чергу, думають, що батьки довіряють більшості педагогів. Що між педагогами та адміністрацією склались відкриті, довірливі взаємини переконані 90,70% учителів, а тиску з боку дирекції, батьків чи учнів не відчували 81,40%.

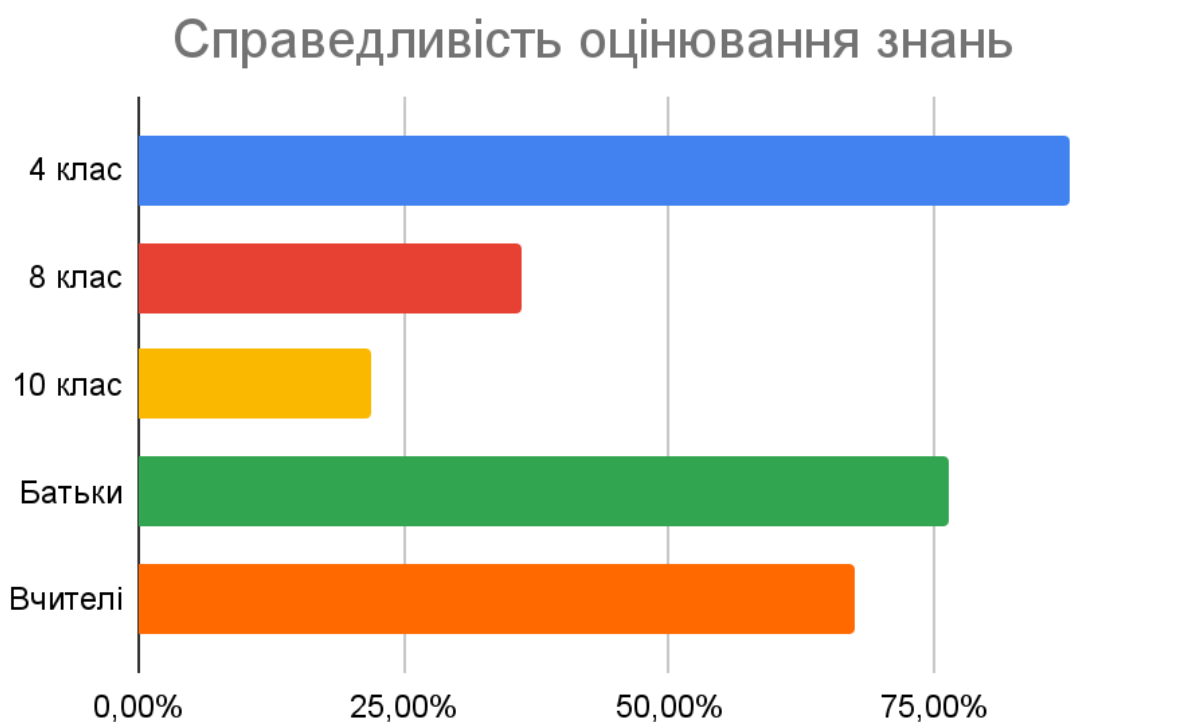
Простір сповнений довіри характеризується також відсутністю дискримінації, статевою, релігійною та соціальною рівністю. У Наварійському ліцеї прояви дискримінації практично відсутні. (Дані подані у %)

Ніколи	Сексизм	Расова\ етнічна	Свобода совісті та віросповідання
Педагоги	100	95,35	97,67

Батьки	96,36	100	98,18
--------	-------	-----	-------

Що стосується дітей з особливими освітніми потребами, то до них ставляться, як до всіх інших. Таку думку мають 81,63% четвертокласників, 48,94% учнів 8 класів, 78,13% десятикласників та 74,42% учителів.

Щодо справедливості оцінювання знань та завдань учнів учителями, то учні 4 класів(87,76%), 8 класів (36,17%), 10 класів (21,88%), батьки(76,36%) вважають, що оцінювання є справедливим. Учителі (67,44%) теж впевнені, що учні не мають нарікань на справедливість оцінювання.

Прозорим вважають оцінювання в закладі 86,05% вчителів та 52,73% батьків. Також, батьки переконані, що вимоги до учнів у закладі цілком справедливі (87,27%). Відсутність приниження гідності, неповаги до дітей констатує 74,55% батьків та 83,72% вчителів.

Отже, виховний простір сповнений довіри у Наварійському ліцеї в цілому сформований. Однак, є ряд моментів, на які потрібно звернути увагу, а саме:

1. Частина учнів вважає, що вчителі оцінюють їхні навчальні досягнення інколи несправедливо.
2. Зрідка учні можуть насміхатись з неправильної відповіді однокласника.
3. Трапляються окремі випадки, коли вчитель може образити і принизити.
4. Не завжди учні можуть звернутись за допомогою до вчителя.
5. Незначна частина здобувачів освіти не може вільно висловити думку.
6. Батьки здебільшого безумовно довіряють педагогам, однак, буває, що рівень довіри залежить від ситуації та конкретного вчителя, частина батьків незадоволені рівнем забезпечення зворотнього зв'язку з педагогами.
8. Психологічний клімат у педагогічному колективі в цілому сприятливий, але часом виникають конфлікти.

Ключові питання.

У якій мірі освітнє середовище ЗЗСО гарантує учасникам освітнього процесу право участі в житті учнівської спільноти, можливості висловлювати власну думку щодо справ, які впливають на особисте та шкільне життя? Чи не обмежуються свобода висловлювання? Наскільки дієва участь учнів у роботі учнівського самоврядування. Чи діти визнаються повноправними носіями прав і обов'язків, що відповідають їхньому віку? Чи рахуються педагоги з думками та бажаннями учнів та батьків, чи батьки є рівноправними учасниками освітнього процесу?

Теза. У Наварійському ліцеї не повністю сформований демократичний простір.

Якість демократичного простору в освітньому середовищі за результатами анкетування:

4 клас – 12,24%

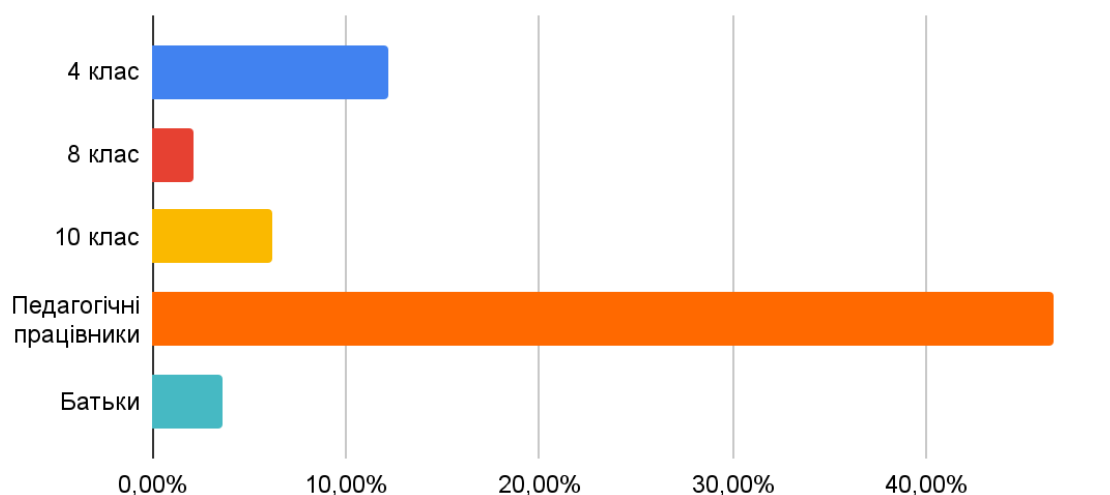
8 клас – 2,13%

10 клас – 6,25%

Педагогічні працівники – 46,51%

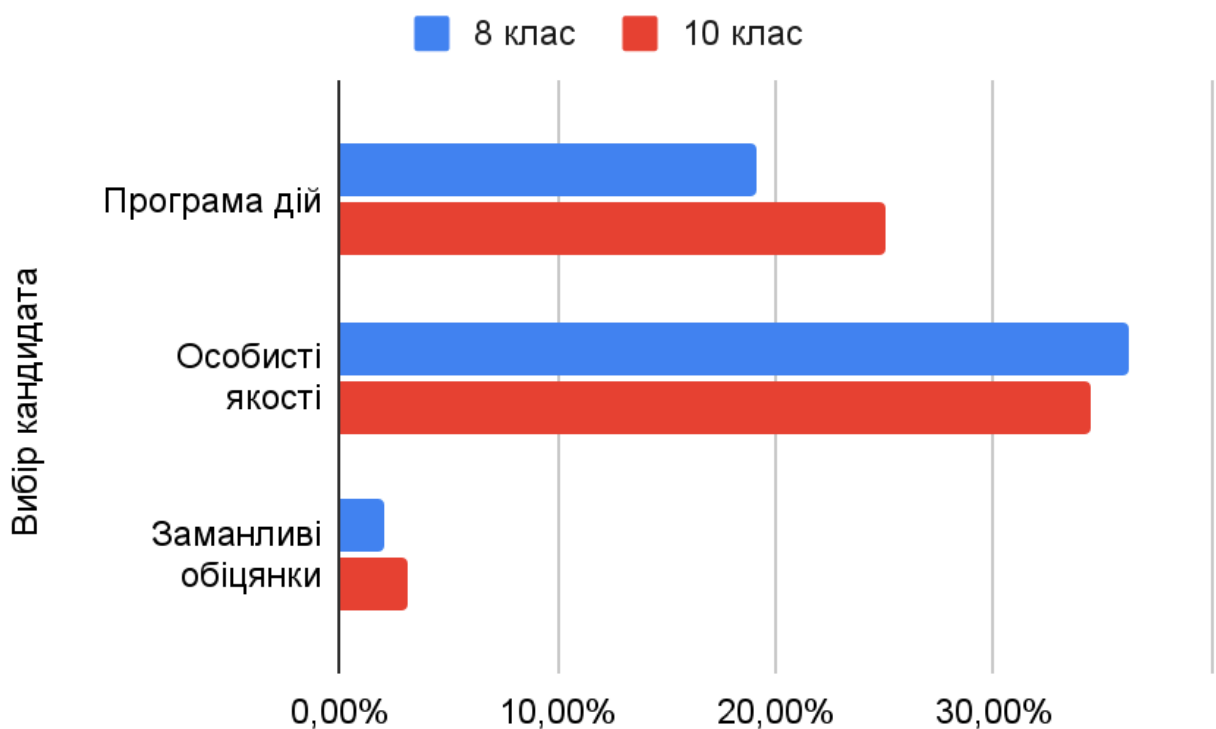
Батьки – 3,64%

Якість демократичного простору в освітньому середовищі

У навчальному закладі активно діє учнівське самоврядування. Учні упевнено говорять, що досконало знають правила, за якими воно організоване у ліцеї; розуміють для чого і як діє; переконані, що воно організоване, щоб представляти та захищати права учнів, брати участь у керуванні школою; знають, що керівництво учнівського самоврядування класу чи ліцею обирається усіма учнями класу чи ліцею віком від 12 років та свідомі, що найвищим органом учнівського самоврядування є президент, обраний учнями школи. Щодо вибору очільників учнівського самоврядування відповіді респондентів дають зрозуміти, що учні свідомо і відповідально відносяться до цього питання. З усіх учнів восьмих класів 23,41% брали участь у виборах

очільників учнівського самоврядування, серед десятикласників – 28%. Великий відсоток восьмикласників, а це 53,19% та 56,25% десятикласників згодні, що вибори до учнівського самоврядування проходили з повним дотриманням процедур. Під час президентських перегонів старшокласники допомагають своїм претендентам з презентаціями програм кандидатів, агітацією, підготовкою та проведенням самої процедури голосування (бюлетені, підрахунок голосів). Про це засвідчують 90,7% вчителів. При виборі кандидата на посаду президента учнівського самоврядування звертають увагу на програму дій кандидатів 19,15% восьмикласників та 25% десятикласників; майже 36,17% учнів восьмих класів та 34,38% десятих - на особисті якості; за заманливі обіцянки кандидатів проголосували - восьмикласників (2,13%) та десятикласників 3,13%.

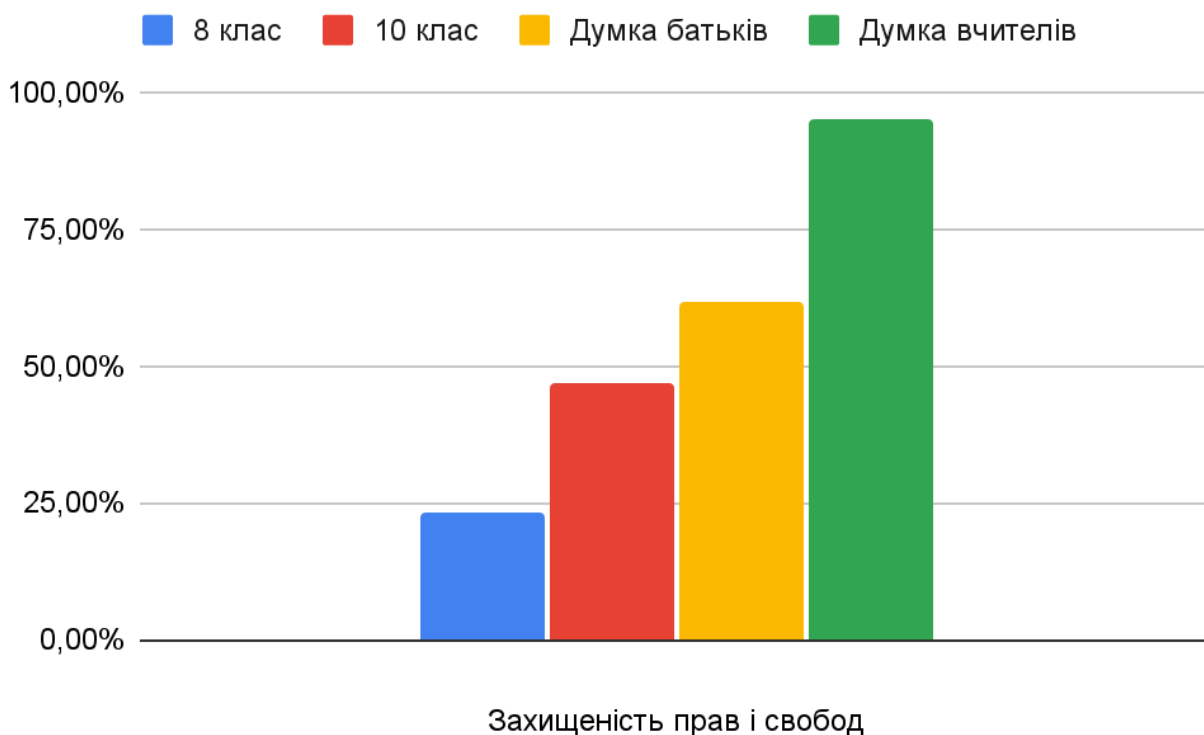

Учні свідомо розуміють, що учнівське самоврядування зобов'язане щорічно звітувати перед учнями ліцею про свою роботу, знають і чули звіти учнівського самоврядування на ліцейних зібраннях чи зібраннях учнівського

самоврядування ОТГ. Близько 34,38% учнів 10-их та 25,53% 8-их класів відмічають наявність звітів на різних рівнях, 62,79% вчителів також чули звіти учнівського самоврядування.

Майже 77,75% учнів 4-их класів, 74,75% батьків та 74,42% вчителів вказують на те, що класні керівники обговорюють з ними, що вони робитимуть в позаурочний час, куди поїдуть. Про те, що вчителі залучали дорослих до участі в запланованих заходах говорять майже 24,49% учнів, 23,64% батьків та 30,23% вчителів. Щодо оцінки ставлення педагогів закладу, зокрема адміністрації закладу, до учнівського самоврядування відгуки позитивні. Так 27,66% восьмикласників, 50% десятикласників вважають, що вчителі завжди зважають на думку учнів та учнівського самоврядування.

Більшість здобувачів освіти почуваються захищеними у плані прав і свобод: це 23,40% восьмикласників та 46,88% десятикласників, така ж думка вчителів – 95,35% та батьків – 61,82%.

Учні ліцею можуть вільно та щиро висловлюють свої думки про життя класу чи ліцею. Серед восьмикласників про це свідчить 48,94% учнів, десятикласників – 50% та 41,82% батьків. Іноді складні ситуації вирішуються на рівні адміністрації закладу та батьків.

Щодо ролі і місця батьків та вчителів в організації освітнього середовища батьки розмірковують так:

- Дотримання прав батьків, як учасників освітнього процесу – 58,18% (так).
- Заклад вивчає думку учнів про умови та якість навчання – 65,45% (так).
- Батьки поважають права педагогів - 67,27% (так).
- Вчителі знайомлять їхніх дітей з правилами поведінки – 100% (так).
- Керівництво закладу відкрите до спілкування з батьками – 52,23% (так).
- Керівництво закладу відкрите до спілкування з вчителями – 88,37% (так).
- Права педагогічних працівників дотримані – 90,70% (так).
- Керівництво закладу враховує думку вчителів – 79,07% (так).
- Керівництво та педагоги поважають права батьків – 58,18% (так).

Проявів хабарництва чи поборів у навчальному закладі немає, про це свідчать 15,63% десятикласників, 19,15% восьмикласників. Кошти збирають на потреби щодо ремонту класів, спільно з батьками і вчителями вирішують, на що і скільки витратять зібрані кошти: 18,75% десятикласників та 27,66% восьмикласників, 54,55% батьків.

Отже, демократичний простір у Наварійському ліцеї сформований не повністю. На це мають певний вплив наступні чинники:

1. Учні не досконало володіють інформацією щодо своїх прав та свобод, обов'язків.
2. Частина учнів не розуміє специфіки роботи учнівського самоврядування та участі у житті ліцею.

3. Учні не завжди зацікавлені у допомозі в підготовці та проведенні заходів, в участі у зборах колективу, обговоренні планів виступів, поїздок, підготовці документів, що регламентують роботу учнівського самоврядування.

4. Вчителі інколи не підтримують ініціативи учнів, чи допомагають їм у реалізації їхніх ідей.

Ключове питання.

У якій мірі освітнє середовище ЗЗСО формує в учасниках освітнього процесу ідентичність українця?

Теза. У Наварійському ліцеї загалом сформований патріотичний простір. Якість патріотичного простору в освітньому середовищі за результатами анкетування:

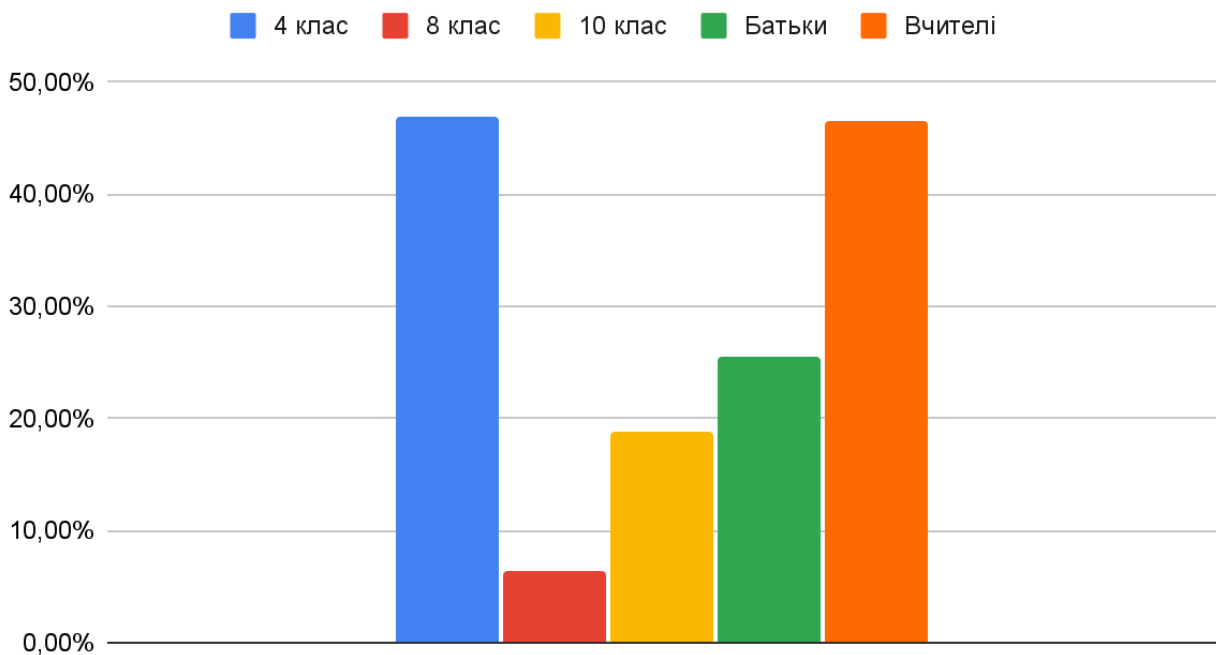
4 клас – 46,94%

8 клас – 6,38%

10 клас – 18,75%

Педагогічні працівники – 46,51%

Батьки – 25,45%

Якість патріотичного простору в освітньому середовищі.

В ліцеї і з боку учнів, і з боку працівників закладу відсутні прояви неповаги до державних символів України (наприклад під час виконання гімну, виносу/підняття прапора), учні шанобливо ставляться до державних символів: у восьмикласників (74,47%) та учнів десятих (90,63%), в четвертокласників це 77,5%, а батьків (94,55%). Четвертокласники (87,76%) виконують гімн України напам'ять, 89,80% - вміють описати Прапор, розповісти про походження малого Герба – 75,51%. Респонденти (85,71%) вміють пояснити причини пошани до історичних постатей, героїв нашого часу, 77,55% - вміють використовувати потрібні слова, жести при вшануванні державної символіки.

Щосереди в ліцеї, за участю настоятелів місцевої церкви, проводиться молебен. Для цього в закладі спеціально облаштовано місце в одному із коридорів, стоїть посвячена фігура Матінки Божої. Проходячи повз, діти поводять себе відповідно до християнських традицій. У молебні , почергово, беруть участь усі учні ліцею та вчителі. Настоятелів місцевих церков запрошують на різноманітні заходи закладу.

Щодо можливості поспілкуватись з волонтерами, активістами громадських організацій, учасниками бойових дій у російсько – українській війні голоси розділились наступним чином:

□ Частіше, ніж до повномасштабного вторгнення в Україну:

восьмикласники – 42,55%, десятикласники – 56,25%, батьки – 43,64%.

В ліцеї щорічно проводяться різноманітні лінійки – реквієми, відкриті виховні години, позаурочні заходи вшанування пам'яті, святкування пам'ятних дат, ярмарки по збору коштів на потреби ЗСУ. Учні та вчителі ліцею охоче відвідують різноманітні музеї (історичні музеї, замки, музей – криївку воїнів УПА), беруть активну участь в організації різдвяних та великодніх виставках та конкурсах. Ліцей щорічно є учасником Всеукраїнської військово - патріотичної гри " Сокіл " (Джура). Як свідчать відповіді респондентів, їм подобались заходи, які були організовані минулого навчального року до важливих днів чи пам'ятних дат (Шевченківські дні, Різдвяні свята, дні пам'яті жертв Голодомору, Небесної Сотні тощо): восьмикласники – 68,09%, десятикласники – 81,25%. Зацікавлені у проведенні позаурочних заходів, екскурсій: восьмикласники - 48,94%, вчителі - 65,12%.

Вчителі (60,47%) стверджують, що батьки, як і учнівська спільнота залучені до роботи та програми розвитку закладу, де врахували їхню думку. У кожному класі є свої батьківські комітети які допомагають, по мірі своїх можливостей, закладу і є активними учасниками загальноліцейних зборів, конференцій, позакласних та міжшкільних заходів, поїздок:

Батьки активно допомагають закладу матеріально, роблять ремонти класних приміщень, збільшують їх методичну базу ; частково матеріально забезпечують окремі виховні заходи - (27,91%) вчителі, (29,09%) батьки; були безпосередніми учасниками виховних справ, участь у яких брали їх діти – (22,97%) вчителі, (22,45%) батьки; допомагають з акціями по збору коштів на потреби ЗСУ.

Отже, патріотичний виховний простір у Наварійському ліцеї загалом сформований. Однак, є моменти, на які потрібно звернути увагу, а саме:

1. Найвні учні, які добре не знають напам'ять текст Гімну України, деякі не вміють описати Прапор, чи розповісти про походження малого Герба.
2. Частина учнів не вміють пояснити причини пошани до історичних постатей, героїв нашого часу.
3. Деякі діти не можуть використати потрібні слова, жести при вшануванні державної символіки.
4. Інколи трапляється, що учні невчасно реагують на початок урочистої церемонії.
5. Учні ліцею в окремих випадках не виявляють бажання та зацікавленості в організації заходів, зустрічах з волонтерами чи іншими гостями закладу.
6. Трапляються окремі випадки вандалізму (псування об'єктів шкільного простору, насаджень, шкільних меблів).
7. Частина батьків не беруть жодної участі у житті навчального закладу.

Ключове питання

У якій мірі учні ліцею залучені до виховних справ (позакласної роботи), наскільки простір є розвивальним, мотивуючим до навчання?

Теза. У Наварійському ліцеї не сформований культуротворчий виховний простір.

Якість освітнього культуротворчого середовища за результатами анкетування:

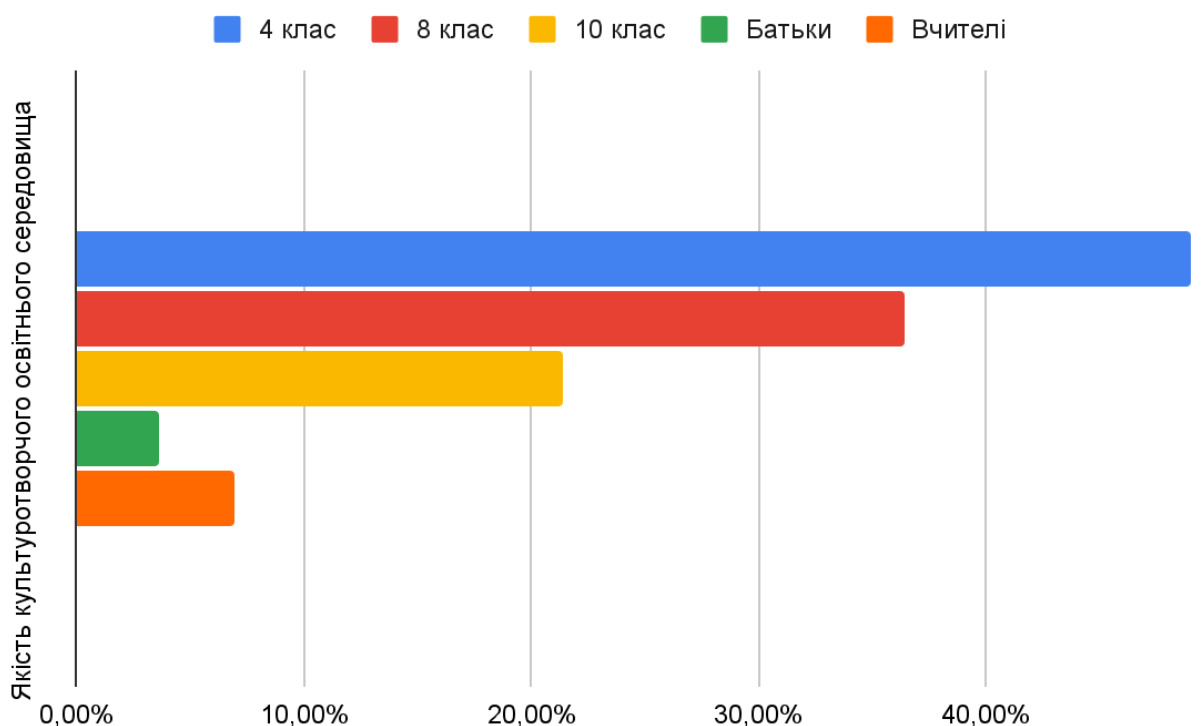
4 клас – 48,98%;

8 клас – 36,42%;

10 клас – 21,34%

Педагогічні працівники – 6,98

Батьки – 3,64%.

Проведення різноманітних конкурсів, олімпіад сприяє розвитку та мотивації здобувачів освіти. Так, участь у таких заходах брали 48,98% четвертокласників та 12,77% восьмикласників. Учні 10 класів найчастіше скеровували на спортивні змагання (40,63%) та на предметні олімпіади та конкурси (21,88%). У цьому навчальному році багато учнів ліцею стали переможцями та призерами різних етапів предметних олімпіад. В свою чергу, 83,72% педагогів вважає, що добирають учасників за правилами, встановленими відповідним положенням.

Якість та різноманітність позаурочного життя закладу освіти визначається тими можливостями, якими можуть скористатися учні для задоволення своїх інтересів. Це – різноманітні гуртки, секції і т.д. Учні 4 класів (65,31%) стверджують, що відвідували гуртки, секції, студії; найбільше восьмикласників (29,79%) відвідує спортивну секцію, ще частина (10,64%) – науковий гурток. Учні 10 (46,88%) класів надають перевагу спортивній секції.

Важливою культуротворчою складовою виховного простору закладу освіти є різноманітні екскурсії, подорожі, відвідування театрів та музеїв. У Наварійському ліцеї такі заходи відбуваються доволі часто. Переважно їх організовують учителі, однак, батьки теж за можливості долучаються.

Так, значна частина учнів 8 класів (44,68%) та десятикласників (53,13%) брали участь у всіх таких заходах, якщо мали можливість. Більшості респондентів 8-х,10-х класів (відповідно 48,94% та 65,63%) подобаються походи і туристичні поїздки. Із задоволенням відвідали музеї та виставки 48,94% восьмикласників та 46,88% учнів 10 класів. В театрі побували 29,39% опитаних.

Як зазначають учні 8,10 класів (відповідно 46,81% та 59,38%), учителі дбали, і загалом успішно, про те, щоб заходи були цікавими та потрібними. З ними погоджується 79,07% педагогів та 74,55% батьків. Участь батьків у позаурочних заходах відзначають 12,77% восьмикласників та 12,50% учнів 10 класів. Учителі (28%) теж стверджують, що батьки найчастіше задіяні. Так вважає і 26,32% батьків. Також частина батьків (49,09%) переконані, що вони завжди організаційно допомагають учителям та навіть самі ініціюють окремі заходи.

Користування шкільною бібліотекою дає можливість здобувачам освіти поглибити знання, стати більш освіченими та ерудованими. У Наварійському ліцеї бібліотека є комфортним місцем, де учням завжди нададуть допомогу та скерують у потрібному напрямку. Користь шкільної бібліотеки (беруть книги для читання) відзначають 48,98% четвертокласників, 17,02% учнів 8 класів та 15,63% учнів 10 класів. Батьки (12,73%) вважають, що їхні діти систематично беруть для читання літературу та перечитують періодику, консультуються щодо потрібної інформації (16,36%). Педагоги переконані, що шкільна бібліотека здійснює інформаційний супровід освітнього процесу (79,07%) та сприяє формуванню інформаційної компетентності учнів та вчителів (51,16%).

Отже, культуротворчий виховний простір у Наварійському ліцеї не сформований, через ряд причин:

1. Дискусії з проблемних питань організовує незначна частина вчителів.
- 3.Є учні, які не були залучені до предметних олімпіад, конкурсів, виставок, турнірів.
- 4.Є незначна частина учнів, які не займаються у художній самодіяльності, не відвідують гуртки, а дехто вважає, що у школі нічого з переліченого немає.
- 5.Окремі учні вважають, що у ліцеї недостатньо цікавих заходів та екскурсій, вони не завжди корисні. Подекуди їх взагалі не організовують. Частина школярів ухиляється від участі у заходах.
- 6.Батьки здобувачів освіти не завжди беруть активну участь в організації позаурочних заходів.

Ключове питання.

У якій мірі освітнє середовище ЗЗСО забезпечує комфортні умови для організації освітнього процесу здобувачам освіти, зокрема здобувачам освіти з особливими освітніми потребами?

Теза. У Наварійському ліцеї не сформований відкритий (інклюзивний) простір.

Якість відкритого простору в освітньому середовищі за результатами анкетування:

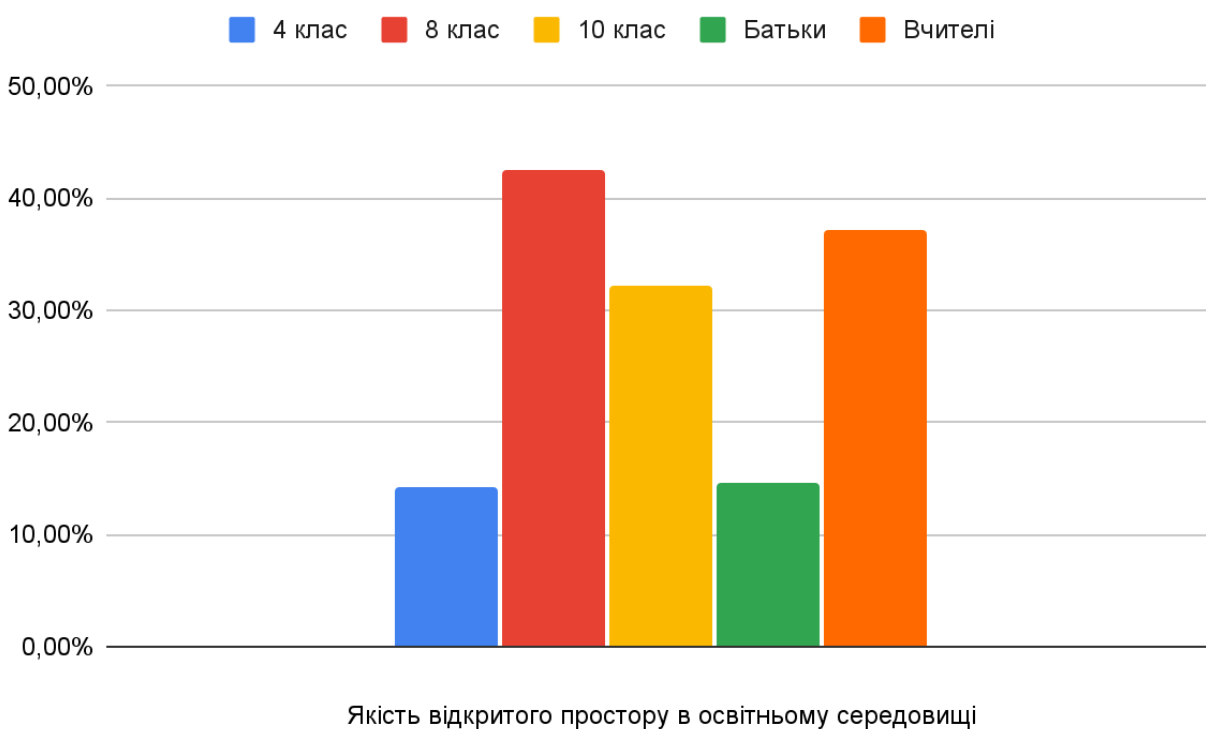
4 клас – 14,29

8 клас – 42,55%

10 клас – 32,28

Педагогічні працівники –37,21%

Батьки –14,55%

Так, у Наварійському ліцеї панує спокійна, доброзичлива атмосфера, учні толерантно ставляться один до одного та до вчителів. Не вирізняють у спілкуванні ні дітей з особливими освітніми потребами, ні вимушено переміщених. Намагаються їм допомагати в міру своєї обізнаності. Учителі докладають зусиль, щоб такі учні безболісно влились у класні колективи і не відчували будь – якого дискомфорту. У закладі належним чином облаштовані туалети, пандуси для учнів з особливими освітніми потребами. Відповідно стандартів помарковано сходи. Також облаштовано відповідним чином навчальні місця у класах (парти, зони відпочинку). У навчальному закладі облаштовано ресурсну кімнату. Учасники освітнього процесу:

- толерантно ставляться до дітей з особливими освітніми потребами: учнів восьмих класів – 48,94% і більше половини учнів десятих класів 78,13%; 74,42% вчителів та 52,73% батьків;

- з зацікавленням і бажанням спілкуватися – 12,77% восьмикласників, 6,25% десятикласників і 18,58% вчителів.

Щодо можливості поспілкуватись з волонтерами, активістами громадських організацій, учасниками бойових дій голоси розділились наступним чином:

□ Частіше, ніж до повномасштабного вторгнення в Україну:

восьмикласники – 42,55%, десятикласники – 56,25%, батьки - 43,64%.

□ До пандемії такі зустрічі організовувались частіше:

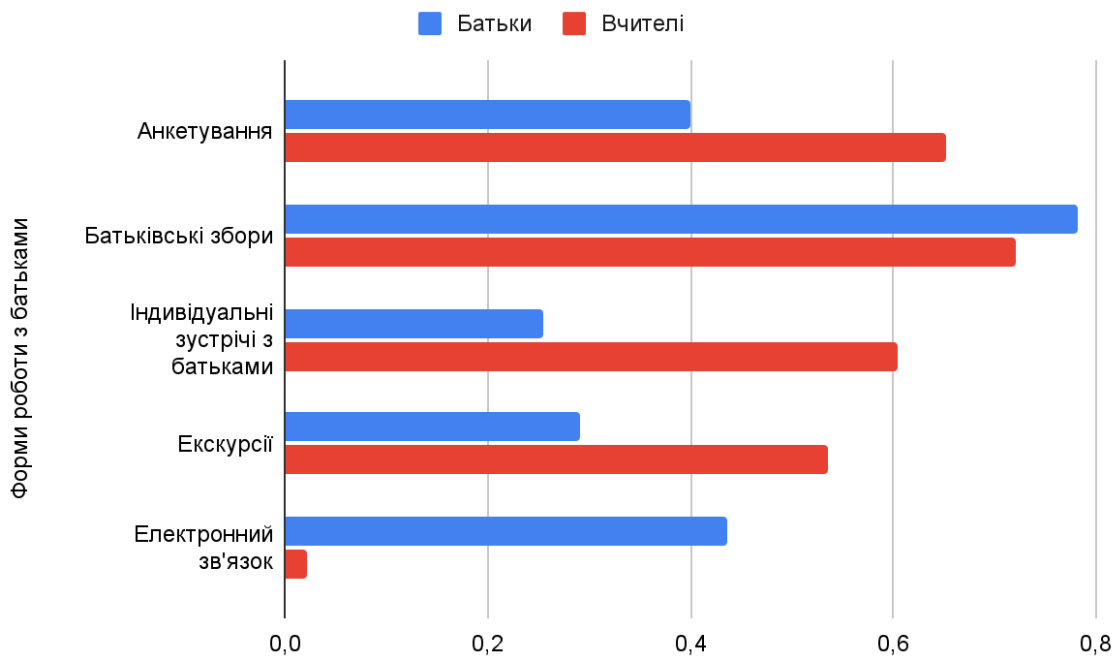
восьмикласники – 17,02%, десятикласники – 12,50%, батьки - 10,91%.

□ Була така нагода, але не виникало бажання поспілкуватись:

восьмикласники – 14,89%, десятикласники – 15,63%, батьки - 12,73%.

Про те, що батьки, як і учнівська спільнота залучені до роботи та програми розвитку закладу, де врахували їхню думку, не стоять осторонь від життя ліцею стверджують 60,47% вчителів. Висловити свою думку на уроці та позаурочних заходах може 48,94% восьмикласників та 50% учнів 10 класів. У кожному класі є свої батьківські комітети, які допомагають, по мірі своїх можливостей, закладу. Батьківський комітет ліцею є активним учасником загальноліцейних зборів, конференцій, позакласних та міжшкільних заходів, поїздок.

Педагоги закладу активно використовують такі форми роботи з батьками як вивчення думки батьків шляхом тестування, спілкування, анкетування (65,12%); батьківські збори (72,09%); індивідуальні зустрічі з батьками (60,47%); залучення до організації та супроводу екскурсій, походів(53,49%). Батьки, в свою чергу, вважають, що найчастіше вчителі використовують таку форму як батьківські збори (78,18%). Також учителі залучають їх до організації та супроводу екскурсій, походів (29,09%). Практикуються також індивідуальні зустрічі (25,45%). Більшість батьків(43,64%) вважає, що комунікація відбувається через засоби електронного зв'язку.

Стосунки здобувачів освіти з учителями та однокласниками також мають важливе значення для відчуття безпеки (внутрішньої) у закладі освіти. Відповідно, в добрих стосунках з однокласниками є 85,71% четвертокласників та подружились з однокласниками 75,51%. Доброзичливість та приязність учителів відзначає 85,71% учнів 4 класів, підтримку з їхнього боку – 79,59%. Разом з тим, 42,55% восьмикласників визнають, що учителі інколи сердяться, однак не погрожують та не ображають. Більшість педагогів (60,47%) вважає, що у закладі практикується педагогічне волонтерство.

Що стосується несправедливої оцінки дирекцією окремих педагогів, то 90,70% вчителів вважає, що такого немає. 97,67% учителів стверджує, що в закладі відсутній академічний плагіат.

Отже, відкритий (інклюзивний) виховний простір у Наварійському ліцеї сформований в недостатній мірі. На цей факт впливають наступні чинники.

1. Пасивність окремих учнів до життя інших учасників освітнього процесу.
2. Байдужість, уникання будь-якої участі в житті закладу батьків.
3. Відсутність співчуття до окремих категорій учнів з боку дітей, батьків.
4. Вчителі ліцею в окремих випадках можуть недбало ставитись до своїх обов'язків, не вміють залучати до співпраці батьків.
5. Іноді окремі вчителі кричать на учнів, при однокласниках докоряють їм.

Завдання закладу освіти не лише давати знання, формувати життєві компетентності, але і виховувати непересічну особистість. В плані виховання школа покликана розвивати певні риси, які формують особистість. Учні, вчителі та батьки вважають, що наш заклад виховує, в першу чергу, такі риси особистості:

Відповідальність:

8 клас - 59,57%

10 клас – 59,38%

Учителі – 88,37%

Батьки – 61,82%.

Впевненість у собі:

8 клас – 46,81%

10 клас – 43,74%

Учителі – 83,72%

Батьки – 52,73%.

Сміливість:

8 клас – 37,30%

10 клас – 59,38%

Учителі – 58,14%

Батьки – 47,27%.

Раціоналізм:

8 клас – 17,20%

10 клас – 21,88%

Учителі – 41,86%

Батьки – 20%.

Чесність:

8 клас – 27,66%

10 клас – 31,25%

Учителі – 65,12%

Батьки – 43,64%.

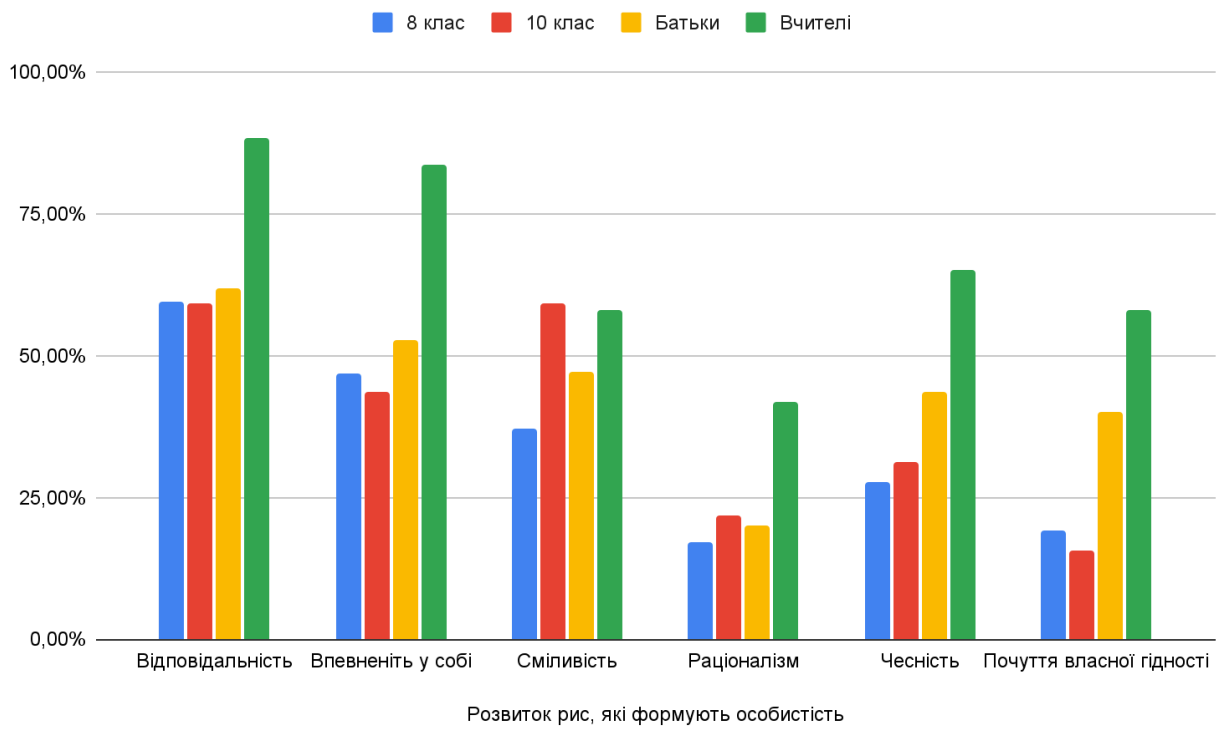
Почуття власної гідності:

8 клас – 19,15%

10 клас – 15,63%

Учителі – 58,14%

Батьки – 40%.

ВИСНОВКИ

Отримані через online-анкетування дані про виховний простір загальноосвітнього навчального закладу показали, що завдяки анкетам можна виявити характерні для загальноосвітніх навчальних закладів проблеми взаємовідносин у трикутнику «учні – педагоги – батьки».

Узагальнюючи дані online-анкетування, можемо стверджувати, що в ліцеї станом на сьогодні загалом сформовано достатньо безпечний рівень взаємовідносин учасників освітнього процесу. Також видно тенденцію до покращення якості освітнього простору в закладі освіти.

Основними причинами неякісного виховного простору в закладі є такі:

- порушення норм поведінки;
- незацікавленість, безініціативність частини підлітків у питанні розвитку своїх інтелектуальних, мистецьких та спортивних здібностей;
- тенденція зниження довіри старших учнів до педагогів;
- відсутність у практиці частини вчителів сучасних методів навчання;
- недостатня робота частини педагогів із формування відкритого довірливого простору в закладі освіти;
- недостатня співпраця між батьками і класними керівниками.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

Директору та заступникам директора з навчально-виховної роботи:

- відпрацювати систему узгоджених поглядів і уявлень учнів, педагогів, батьків на освітнє середовище ліцею;
- вжити заходів для підвищення мотивації педагогічного колективу до впровадження інновацій у сфері виховання;
- виявляти критичне ставлення до відносин між групами учасників навчально-виховного процесу;
- популяризувати серед педагогів вітчизняні інновації та зарубіжні здобутки у сфері виховання;
- не допускати порушень норм статуту ліцею, які забезпечують права учасників освітнього процесу, провести з цією метою роз'яснювальну роботу серед педагогів, учнів та батьків.

Педагогічним працівникам:

- визначити превентивне виховання учнів одним з пріоритетів виховної роботи;
- неухильно дотримуватись правил внутрішнього розпорядку, норм педагогічної етики та поваги до гідності й прав здобувачів освіти; активно формувати в учасників освітнього процесу свідому громадянську позицію; брати участь у розробці документів, які визначають стратегію розвитку закладу, регламентують його роботу;
- виявляти чинники, що перешкоджають безпеці учасників освітнього процесу, і негайно реагувати.

Педагогу-організатору:

- обґрунтувати умови організації безпечного освітнього середовища та вимоги (критерії) до його ефективної організації для кожного учасника освітнього процесу.